

مثنوی معنوی

براساس کهن ترین نسخه و تصحیح دکتر محمدعلی موحد

«جلد دوم»

مؤلف: جلال الدین محمد بلخی خراسانی

به روش:

دکتر علی برادران راد

با همکاری:

محمدرضا برادران راد

فاطمه عسکری زاده

شامل: ترجمه ابیات و کلمات عربی، معانی کلمات دشوار،
مأخذ داستان‌ها، ارجاع ابیات به آیات و احادیث مرتبط

سرشناسه	: مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴-۶۷۲ق.
متن: راردادی	: Masnavi
عنوان و نام پدیدآور	: مثنوی معنوی بر اساس کهن‌ترین نسخه و تصحیح دکتر محمدعلی موحد شامل: ترجمه ابیات و کلمات عربی، معانی کلمات دشوار، مآخذ داستان‌ها، ارجاع ابیات به آیات و احادیث مرتبط / جلال‌الدین محمد اخگر خراسانی؛ به کوشش علی برادران‌راد؛ با همکاری محمدرضا برادران‌راد، فاطمه عسکری‌زاده؛ ویراستاران حامد آریانی، مینا مجلسی.
مشخصات نشر	: مشهد: نشرات مرنديز، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳- دوره ۵: ۶۷-۶، ۶۰۰-۹۷۸: ج ۱: ۶۸-۱۰۶-۶۰۰-۹۷۸: ج ۲: ۸-۱۱-۱۰۶-۹۷۸: ج ۳: ۵-۶۸۲-۱۰۶-۶۰۰-۹۷۸
شابک	: فیا
وضعیت فهرست نویسی	: ۲ و ۳ (چاپ اول ۱۳۹۸) (فیا)
یادداشت	: شعر فارسی -- قرن ۷ق
موضوع	: Persian poetry -- 13th century
موضوع	: برادران راد، علی، ۱۳۶۰-، گردآورنده
شناسه افزوده	: برادران راد، محمدرضا، ۱۳۲۶-، گردآورنده
شناسه افزوده	: عسکری‌زاده، فاطمه، ۱۳۲۵-، گردآورنده
شناسه افزوده	: میرزائزاد موحد، محمدعلی، ۱۳۲۴-، مصحح
رده بندی کنگره	: ۵۲۹۸PIR
رده بندی دیویی	: ۳۱/۱۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۶۷۰۶۸

زمینه پژوهش

پایه هفتم، رشته ادبیات و زبان فارسی، سال اول

نشر مرندیز

مثنوی معنوی (جلد ۲)

(نثر تریب: نسخه و تصحیح دکتر محمدعلی موحد)

(ترجمه ابیات و کلمات عربی - می ۱۴ - شوار، مأخذ داستانها، ارجاع ابیات به آیات و احادیث مرتبط)

پدیدآور: محمد بلال - بن بلخی خراسانی

به کوشش: دکتر علی برادران راد

با همکاری: محمدرضا برادران راد، فاطمه عسکری زاده

ویراستاران: حامد آریانی - مهناز سیم

صفحه آرائی: اسفندیار محرابی

طراحی جلد: سید مهران سیدی برید نیک

چاپ: معین

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک جلد (۳): ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۶۸۱-۸

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۶۷۹-۵

دفتر نشر: مشهد - خیابان آبکوه ۷ - دانشسرای ۸ - شماره ۹۰

تلفن: ۳۷۲۷۴۶۵ - ۰۵۱ | دورنگار: ۳۷۲۵۱۳۰۲ - ۰۵۱ | www.marandiz.com

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر طبق قرار داد محفوظ است و هر گونه چاپ و تکریر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ممنوع است.

منتظان به موجب قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار میگیرند.

قیمت دوره: ۲۸۵,۰۰۰ تومان

فهرست دفتر سوم و چهارم مثنوی

۲۳.....	مثنوی معنوی «دفتر سوم».....
۲۵.....	دیباچه دفتر سوم.....
۲۷.....	ترجمه دیباچه دفتر سوم.....
۳۵.....	۱. قصه خواجه عطاء، پیل بچه از حرص، و ترک نصیحتِ ناصح.....
۳۷.....	۲. بقیه قصه معرضان پیل بچگان.....
۳۹.....	۳. بازگشتن به حکایت پیر.....
۴۱.....	۴. بیان آنکه خطای محال بهت است از صواب بیگانگان بر محبوب.....
۴۲.....	۵. امر حق به موسی علیه السلام که مرا به دهانی خوان که بدان دهان گناه نکرده‌ای.....
۴۲.....	۶. بیان آن که الله گفتن نیارند، عبد بیک گفتن حق است.....
۴۵.....	۷. فریفتن روستایی، شهری را، و به دعوت خواندن به لابه و الحاح بسیار.....
۴۸.....	۸. قصه اهل سبا و طاغی کردن نعمت ایشان را، و در رسیدن شومی طغیان و کفران در ایشان و بیان فضیلت شکر و وفا.....
۴۹.....	۹. جمع آمدن اهل آفت هر صباحی بر در صومعه عیسی علیه السلام جهت طلب شفا به دعای او.....
۵۳.....	۱۰. باقی قصه اهل سبا.....
۵۶.....	۱۱. بقیه داستان رفتن خواجه به دعوت روستایی سوی ده.....
۵۷.....	۱۲. دعوت باز، بطن را از آب به صحرا.....
۶۰.....	۱۳. قصه اهل ضرّوان و حیلت کردن ایشان، تا بی زحمت درویشان باغ را قطف کنند.....
۶۱.....	۱۴. روان شدن خواجه به سوی ده.....
۶۳.....	۱۵. رفتن خواجه و قومش به سوی ده.....
۶۵.....	۱۶. نواختن مجنون آن سگی را که مقیم کوی لیلی بود.....
۶۷.....	۱۷. رسیدن خواجه و قومش به ده و نادیده و ناشناخته آوردن روستایی ایشان را.....
۷۴.....	۱۸. افتادن شغال در خم رنگ و رنگین شدن و دعوی طاووسی کردن میان شغالان.....
۷۴.....	۱۹. چرب کردن مرد لافی لب و سبلیت خود را هر بامداد به پوست دنبه و بیرون آمدن میان حریفان که من چنین خورده‌ام و چنان.....

۲۰. اَمِنْ بُوْدن بِلَعْمِ باعور که امتحان‌ها کرد حضرت او را، و از آنها روی سپید آمده بود..... ۷۶
۲۱. دعوی طاووسی کردن آن شغال که در خُم صباغ افتاده بود..... ۷۷
۲۲. تشبیه فرعون و دعوی ألوهیّت او بدان شغال که دعوی طاووسی می‌کرد..... ۷۸
۲۳. تفسیر «وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ»..... ۷۸
۲۴. قصه هاروت و ماروت و دلیری ایشان بر امتحانات حق تعالی..... ۷۹
۲۵. قصه خواب دیدن فرعون آمدن موسی را علیه‌السّلام، و تدارک اندیشیدن..... ۸۱
۲۶. به میدان خواندن بنی‌اسرائیل برای حیلۀ ولادت موسی علیه‌السّلام..... ۸۲
۲۷. حکایت..... ۸۲
۲۸. بازگشتن فرعون از میدان به شهر شاد، به تفریق بنی‌اسرائیل از زنان‌شان در شب حَمَل..... ۸۳
۲۹. جمع آمدن عَمْرَن با مادر موسی و حامله شدن مادر موسی علیه‌السّلام..... ۸۴
۳۰. وصیت کردن عمران حنّ، خود را بعد از مُجامعت که مرا ندیده باشی..... ۸۴
۳۱. ترسیدن فرعون از آن بانگ..... ۸۵
۳۲. پیدا شدن استاره موسی علیه‌السّلام بر آسمان و غریو منجمان در میدان..... ۸۵
۳۳. خواندن فرعون زنان نوزاده اسیر می‌مان هم جهت مکر..... ۸۷
۳۴. به وجود آمدن موسی و آمدن عمران و وحی آمدن به مادر موسی کی موسی را در آتش انداز..... ۸۷
۳۵. وحی آمدن به مادر موسی که موسی را در آتش انداز..... ۸۸
۳۶. حکایت مارگیر که ازدهای فسرده را مُرده پنداشت، در ریسان‌هایش پیچیده و آورد به بغداد..... ۸۹
۳۷. تهدید کردن فرعون، موسی را علیه‌السّلام..... ۹۵
۳۸. جواب موسی، فرعون را در تهدیدی که می‌کردش..... ۹۶
۳۹. پاسخ فرعون، موسی را علیه‌السّلام..... ۹۶
۴۰. جواب موسی، فرعون را..... ۹۷
۴۱. جواب فرعون، موسی را و وحی آمدن موسی را علیه‌السّلام..... ۹۷
۴۲. مهلت دادن موسی علیه‌السّلام فرعون را تا ساحران را جمع کند از مداین..... ۹۸
۴۳. فرستادن فرعون به مداین در طلب ساحران..... ۱۰۱
۴۴. خواندن آن دو ساحر پدر را از گور و پرسیدن از روان پدر حقیقت موسی علیه‌السّلام..... ۱۰۲
۴۵. جواب گفتن ساحر مُرده با فرزندان خود..... ۱۰۲
۴۶. تشبیه کردن قرآن مجید را به عصای موسی و وفات مصطفی را علیه‌السّلام نمودن به خواب موسی و قاصدان تغییر قرآن را با آن دو ساحر بچه که قصد بُردن عصا کردند، چو موسی را خفته یافتند..... ۱۰۳
۴۷. جمع آمدن ساحران از مدائن پیش فرعون، و تشریف‌ها یافتن و دست بر سینه زدن در قهرِ خصمِ او که: این بر ما نویس..... ۱۰۶

۴۸. اختلاف کردن در چگونگی و شکل پیل ۱۰۷
۴۹. توفیق میان این دو حدیث که «الرِّضَا بِالْكَفْرِ كُفْرًا» و حدیث دیگر «مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي فَلْيَطْلُبْ رَبًّا سِوَايَ» ۱۱۲
۵۰. مثل در بیان آن که حیرت مانع بحث و فکر است ۱۱۳
۵۱. حکایت ۱۱۴
۵۲. داستان مشغول شدن عاشقی به عشق‌نامه خواندن، و مطالعه کردن عشق‌نامه در حضور معشوق خویش، و معشوق آن را ناپسند داشتن که «طَلَبَ الدَّلِيلَ عِنْدَ حُضُورِ الْمَدْلُولِ قَبِيحٌ وَ الْاِسْتِغَالُ بِالْعِلْمِ بَعْدَ الْوُصُولِ إِلَى الْمَقْلُومِ مَذْمُومٌ» ۱۱۵
۵۳. حکایت آن شخصی که در عهد داوود شب و روز دعا می‌کرد که مرا روزی حلال ده بی‌رنج ۱۱۸
۵۴. دويدن او در خانه آن دعاکننده به الحاج، قال النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمَلْحِينَ فِي الدُّعَاءِ» رِیَا این خواست از حق تعالی و الحاج خواهنده را به است از آنچه می‌خواهد آن را از او ۱۲۰
۵۵. عذر گفتن نظم و مدح خواستن ۱۲۱
۵۶. بیان آن که علم را در پر است و گمان را یک پر است، ناقص آمد و ظن، به پرواز ابر است. مثال ظن و یقین در علم ۱۲۲
۵۷. مثال رنجور شدن آدمی و هم تعلیم خلق و رغبت مشتریان به وی و حکایت معلّم ۱۲۳
۵۸. عقول خلق متفاوت است در اصل و ثبوت، نزد معتزله متساوی است؛ تفاوت عقول از تحصیل علم است ۱۲۴
۵۹. در و هم افکندن کودکان، اوستاد را ۱۲۴
۶۰. بیمار شدن فرعون هم به و هم از تعظیم خلقان ۱۲۵
۶۱. رنجور شدن اوستاد به و هم ۱۲۵
۶۲. در جامه خواب افتادن استاد، و نالیدن او از و هم رنجور ۱۲۶
۶۳. دوم بار در و هم افکندن کودکان، استاد را که او را از قرآن خشنود و درد سرافزاید ۱۲۷
۶۴. خلاص یافتن کودکان از مکتب بدین مکر ۱۲۷
۶۵. رفتن مادران کودکان به عیادت اوستاد ۱۲۷
۶۶. در بیان آنکه تن، روح را چون لباسی است و این دست آستین دست روح است و این پای موزه پای روح است ۱۲۸
۶۷. حکایت آن درویش که در کوه خلوت کرده بود و بیان حلاوت انقطاع و خلوت؛ و داخل شدن در این مَنَقِبَتِ که «أَنَا جَلِيسٌ مَنْ ذَكَرَنِي وَأَنْبَسَ مَنْ اسْتَأْنَسَ بِي» «گر با همه‌ای، جو بی‌منی بی‌همه‌ای / و بی‌همه‌ای، جو با منی با همه‌ای» ۱۲۹
۶۸. دیدن زرگر عاقبت کار را و سخن بر وفق عاقبت گفتن با مُسْتَعِيرِ ترازو ۱۳۰

۶۹. بقیه قصه آن زاهد کوهی که نذر کرده بود که میوه کوهی از درخت باز نکنم و درخت نفشانم و کسی را نگویم صریح و کنایت که بیفشان؛ آن خورم که باد افکنده باشد از درخت ۱۳۰
۷۰. تشبیه بند و دام قضا، به صورت پنهان، به اثر پیدا ۱۳۱
۷۱. مضطرب شدن فقیر نذر کرده به گندنِ آمروء از درخت و گوشمالِ حق رسیدن بی مهلت ۱۳۳
۷۲. متهم کردن آن شیخ را با دزدان، و بُریدن دستش را ۱۳۳
۷۳. کرامات شیخ اقطع و زنبیل بافتن او به دو دست ۱۳۵
۷۴. سبب جرأت ساحران فرعون بر قطع دست و پا ۱۳۶
۷۵. حکایت آستر بیش شتر که من بسیار در رو می افتم و تو نمی افتی الا به نادر ۱۳۷
۷۶. اجتماع اجناس خ غزیر علیه السلام بعد از پوسیدن باذن الله، و در هم مَرکب شدن پیش چشم غزیر علیه السلام ۱۳۸
۷۷. جَزَع ناکردن شیخی را مرگ فرندانِ خود ۱۳۹
۷۸. عذر گفتن شیخ بهر رگستن دندان ۱۴۱
۷۹. قصه خواندن شیخ ضریب مدغافه در رزمینا شدن وقت قرائت ۱۴۳
۸۰. صبر کردن لقمان چون دید که دایود خلقه را ساخت، از سؤال کردن؛ با این نیت که صبر از سؤال موجب فرج باشد ۱۴۳
۸۱. بقیه حکایت نابینا و مصحف ۱۴۴
۸۲. صفت بعضی اولیا که راضی آند به احکام و لایه نکنند که «این حکم را بگردان» ۱۴۵
۸۳. سؤال کردن بهلول آن درویش را ۱۴۶
۸۴. قصه دَقوقی رحمه الله و کراماتش ۱۴۸
۸۵. بازگشتن به قصه دَقوقی ۱۴۹
۸۶. سِر طلب کردن موسی خضر را علیهما السلام با کمال تَبَوُّت و قربت ۱۵۱
۸۷. بازگشتن به قصه دَقوقی ۱۵۲
۸۸. نمودن مثال هفت شمع سوی ساحل ۱۵۲
۸۹. شدن آن هفت شمع بر مثال یک شمع ۱۵۳
۹۰. نمودن آن شمع ها در نظر هفت مرد ۱۵۳
۹۱. باز شدن آن شمع ها هفت درخت ۱۵۳
۹۲. مخفی بودن آن درختان از چشم خلق ۱۵۴
۹۳. یک درخت شدن آن هفت درخت ۱۵۶
۹۴. هفت مرد شدن آن هفت درخت ۱۵۶
۹۵. پیش رفتن دَقوقی رحمه الله علیه به امامت ۱۵۸

۹۶.	پیش رفتن دقوقی به امامت آن قوم	۱۶۰
۹۷.	اقتدا کردن قوم از پس دقوقی	۱۶۱
۹۸.	بیان اشارت سلام سوی دست راست در قیامت از هیبت مُحاسبه حق و از انبیا استعانت و شفاعت خواستن	۱۶۳
۹۹.	شنیدن دقوقی در میان نماز، افغان آن کشتی که غرق خواست شدن	۱۶۴
۱۰۰.	تصویرات مرد حازم	۱۶۵
۱۰۱.	دعا و شفاعت دقوقی در خلاص کشتی	۱۶۶
۱۰۲.	انکار کردن آن جماعت بر دعا و شفاعت دقوقی و پریدن ایشان و ناپیدا شدن در پرده غیب و حیران شدن دقوقی که در هوا رفتند یا در زمین	۱۶۹
۱۰۳.	باز شرح بردن حکایت آن طالب روزی حلال بی کسب و رنج در عهد داوود علیه السلام و مستجاب شدن دعای او	۱۷۱
۱۰۴.	رفتن هر دو خصم بر او پیغامبر علیه السلام	۱۷۱
۱۰۵.	شنیدن داوود علیه السلام سخن هر دو خصم و سؤال کردن از مدعی علیه	۱۷۴
۱۰۶.	حکم کردن داوود علیه السلام بر کشته گاو	۱۷۵
۱۰۷.	تضرع آن شخص از داوری داوود علیه السلام	۱۷۶
۱۰۸.	در خلوت رفتن داوود تا آنچه حق است بپایا شود	۱۷۷
۱۰۹.	حکم کردن داوود بر صاحب گاو که بر گاو بخیز نشنید صاحب گاو بر داوود علیه السلام	۱۷۷
۱۱۰.	حکم کردن داوود بر صاحب گاو که جمله مال خود را به وی ده	۱۷۷
۱۱۱.	عزم کردن داوود علیه السلام به خواندن خلق بدان صاحب که راز آشکارا کند و حجت ها را همه قطع کند	۱۷۸
۱۱۲.	گواهی دادن دست و پا و زبان بر سیر ظالم هم در دنیا	۱۷۹
۱۱۳.	برون رفتن خلق به سوی آن درخت	۱۸۰
۱۱۴.	قصاص فرمودن داوود علیه السلام خونی را بعد از الزام حجت بر او	۱۸۱
۱۱۵.	بیان آن که نفس آدمی به جای آن خونی است که مدعی گاو گشته بود و آن گشته عقل است و داوود حق است یا شیخ که نایب حق است که به قوت و یاری او تواند ظالم را کشتن و توانگر شدن به روزی بی کسب و بی حساب	۱۸۲
۱۱۶.	گریختن عیسی علیه السلام فراز کوه از احمقان	۱۸۷
۱۱۷.	قصه اهل سبا و حماقت ایشان و اثر ناکردن نصیحت انبیا در احمقان	۱۸۸
۱۱۸.	شرح آن کور دور بین و آن کر تیز شنو و آن برهنه دراز دامن	۱۹۰
۱۱۹.	صفت خرمی شهر اهل سبا و ناشکری ایشان	۱۹۱

۱۲۰. آمدن پیغامبران حق به نصیحت اهل سبا..... ۱۹۲
۱۲۱. معجزه خواستن قوم از پیغامبران ۱۹۴
۱۲۲. مَتهَم داشتن قوم، انبیا را ۱۹۵
۱۲۳. حکایت خرگوشان که خرگوشی را پیش فیل فرستادند که بگو که من رسول ماه آسمانم پیش تو که از این چشمه آب حذر کن؛ چنانکه در کتاب کلیله تمام گفته است ۱۹۶
۱۲۴. جواب گفتن انبیا طعن ایشان را و مثل زدن ایشان را ۱۹۷
۱۲۵. بیان آنکه هر کس را نرسد مثل آوردن خاصه در کار الهی ۱۹۸
۱۲۶. مَثل‌ها زدن قوم نوح به استهزا در زمان کشتی ساختن ۱۹۹
۱۲۷. حکایت آن ذی که پرسیدند: چه می‌کنی نیم شب در بُنِ این دیوار؟ گفت: دُهل می‌زنم ۲۰۰
۱۲۸. جواب آن مثل که منکران گفتند از رسالت خرگوش پیغام به پیل از ماه آسمان ۲۰۰
۱۲۹. معنی خَزم و مثلاً مرد حاکم ۲۰۲
۱۳۰. وخامت کار آن مرد که بر کمر کرد از حرص و هوا ۲۰۳
۱۳۱. حکایت نذر کردن سگان بر زنه ستان که این تابستان چون بیاید، خانه سازیم از بهر زمستان را ۲۰۴
۱۳۲. منع کردن انبیا را علیهم السَّلام از صدق کردن و حجت آوردن جبریا نه ۲۰۵
۱۳۳. جواب انبیا علیهم السَّلام مر جبریار را ۲۰۶
۱۳۴. مکرر کردن کافران حجت‌های جبریا نه خود را ۲۰۶
۱۳۵. باز جواب انبیا علیهم السَّلام ایشان را ۲۰۷
۱۳۶. مکرر کردن قوم اعتراض ترجیه بر انبیا علیهم السَّلام ۲۰۸
۱۳۷. باز جواب انبیا علیهم السَّلام ۲۰۹
۱۳۸. حکمت آفریدن دوزخ آن جهان و زندان این جهان تا مَعْبَد متکبران را ۲۱۰
۱۳۹. بیان آن که حق تعالی صورت ملوک را سبب مسخر کردن جباران - که حق نباشند - ساخته است؛ چنانکه موسی علیه السَّلام باب صغیر ساخت بر رِیض قدس جهت رکوع جباران بنی اسرائیل وقت در آمدن که «أَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَ قُولُوا حِطَّةً» ۲۱۱
۱۴۰. قصه عشق صوفی بر سفره تهی ۲۱۳
۱۴۱. مخصوص بودن یعقوب علیه السَّلام به چشیدن جام حق از روی یوسف و کشیدن بوی حق از بوی یوسف و جرمان برداردن و غیره از این هر دو ۲۱۳
۱۴۲. حکایت امیر و غلامش که نماز باره بود و آنس عظیم داشت در نماز و مناجات با حق ۲۱۵
۱۴۳. نوید شدن انبیا از قبول و پذیرایی منکران قوله حتّی «إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ» ۲۱۶
۱۴۴. بیان آن که ایمان مقلد خوف است و رجا ۲۱۷
۱۴۵. بیان آن که رسول علیه السَّلام فرمود: «إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى أَوْلِيَاءَ أَحْقِيَاءَ» ۲۱۸

۱۴۶.	حکایت مندی در تنور پُر آتش انداختن آنس رَضِیَ الله عَنْهُ و ناسوختن.....	۲۱۸
۱۴۷.	قصه فریاد رسیدن رسول علیه السّلام کاروان عرب را که از تشنگی و بی‌آبی درمانده بودند و دل بر مرگ نهاده، شتران و خلق زبان برون انداخته	۲۲۰
۱۴۸.	مشک آن غلام از غیب پُر آب کردن به معجزه و آن غلام سیاه را سپیدرو کردن بِأُذْنِ الله تعالی... ۲۲۲	۲۲۲
۱۴۹.	دیدن خواجه، غلام خود را سپید و ناشناختن که اوست و گفتن که غلام مرا تو کُشته‌ای، خونت گرفت و خدا تو را به دست من انداخت	۲۲۲
۱۵۰.	بیان آن که حق تعالی هر چه داد و آفرید از سماوات و ارضین و اعیان و اعراض، همه به استدعاء حاجت آفرید؛ خود را محتاج چیزی باید کردن تا بدهد کی «أَمَّنْ يَجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَا»، اضطرار گواه استحقاق است.....	۲۲۴
۱۵۱.	آمدن آن زن کافر با طفل شیر خواره به نزدیک مصطفی علیه السّلام و ناطق شدن عیسی وار به معجزات رسول خدا، صلّی الله علیه و سلم	۲۲۵
۱۵۲.	ربودن عقاب موسی به مصطفی علیه السّلام و بُردن بر هوا و نگون کردن و از موزه مار سیاه فرو افتادن ۲۲۶	۲۲۶
۱۵۳.	وجه عبرت گرفتن از این حکایت و یقین دانستن که «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»	۲۲۷
۱۵۴.	استدعاء آن مرد از موسی را بی‌هیم با طيور	۲۲۷
۱۵۵.	وحی آمدن از حق تعالی به موسی به بیاموزش چیزی که استدعا کند یا بعضی از آن	۲۲۸
۱۵۶.	قانع شدن آن طالب به تعلیم زبان مرغ خانگی و سگ و اجابت موسی علیه السّلام.....	۲۳۰
۱۵۷.	جواب خروس سگ را.....	۲۳۰
۱۵۸.	خجل گشتن خروس پیش سگ به سبب دروغ بودن در آن سه وعده	۲۳۱
۱۵۹.	خبر کردن خروس از مرگ خواجه	۲۳۲
۱۶۰.	دویدن آن شخص به سوی موسی به زنهار، چون از خروس خبر مرگ خود شنید	۲۳۳
۱۶۱.	دعا کردن موسی آن شخص را تا به ایمان رود از دنیا.....	۲۳۴
۱۶۲.	اجابت کردن حق تعالی دعای موسی را علیه السّلام.....	۲۳۴
۱۶۳.	حکایت آن زنی که فرزندش نمی‌زیست، بنالید؛ جواب آمد که آن عوض را بستان و به جای جهاد مجاهدان است تو را	۲۳۵
۱۶۴.	در آمدن حمزه رضی الله عنه در جنگ بی‌زره	۲۳۶
۱۶۵.	جواب حمزه مر خلق را	۲۳۷
۱۶۶.	حيلة دفع مغبون شدن در بیع و شرا.....	۲۴۱
۱۶۷.	وفات یافتن بلال رضی الله عنه با شادی	۲۴۳
۱۶۸.	حکمت ویران شدن تن به مرگ	۲۴۳
۱۶۹.	تشبیه دنیا که به ظاهر فراخ است و به معنی تنگ و تشبیه خواب که خلاص است از این تنگی	۲۴۴